

Sygn. akt IV KS 12/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Jolanta Grabowska

w sprawie **M. D.**

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. i innych

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 19 marca 2019 r.

skargi obrońcy oskarżonego

na wyrok Sądu Okręgowego w K.

z dnia 28 listopada 2018 r., sygn. akt IX Ka [...]

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w S.

z dnia 20 kwietnia 2017 r., sygn. akt II K [...]

I. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;

II. zarządza zwrot M. D. kwotę uiszczonej przez niego opłaty od skargi.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w S. wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2017 r., sygn. akt II K [...], uniewinnił oskarżonego M. D. od popełnienia wszystkich zarzucanych mu czynów z art. 286 k.k.

Po rozpoznaniu apelacji prokuratora, Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 4 października 2017 r., sygn. akt IX Ka [...], uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w S..

Skargę od wyroku Sądu Okręgowego w K. złożył obrońca oskarżonego M. D. **zarzucając** naruszenie przepisu art. 437 § 2 k.p.k., polegające na uchyleniu wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania w sytuacji, gdy nie zaistniały przesłanki określone w art. 439 § 1 k.p.k. i art. 454 k.p.k., a nie jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości, zaś wskazania Sądu odwoławczego co do dalszego postępowania ograniczają się do przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego grafologa. W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na tę skargę, Prokurator Rejonowy w S. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 14 marca 2018 r., sygn. akt IV KS 4/18, uchylił wyrok Sądu Okręgowego w K. i sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 28 listopada 2018 r., sygn. akt IX Ka [...], uchylił wyrok Sądu Rejonowego w S. w części dotyczącej uniewinnienia oskarżonego od zarzutu popełnienia przestępstw opisanych w pkt. I i II aktu oskarżenia i w tej części przekazał sprawę do ponownego rozpoznania, natomiast utrzymał w mocy zaskarżony wyrok w części dotyczącej uniewinnienia oskarżonego od popełnienia przestępstwa opisanego w pkt. III aktu oskarżenia.

Skargę od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w K. złożył obrońca oskarżonego M. D. **zarzucając** naruszenie przepisu art. 437 § 2 k.p.k., polegające na uchyleniu wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania w sytuacji, gdy nie zaistniały przesłanki określone w art. 439 § 1 k.p.k. i art. 454 k.p.k., oraz nie zachodzi konieczność przeprowadzenia na nowo

przewodu w całości, zaś wskazania Sądu odwoławczego co do dalszego postępowania ograniczają się do przeprowadzenia dowodu z ponownego przesłuchania świadka M. S.. W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na tę skargę, Prokurator Rejonowy w S. wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga jest zasadna.

Przypomnieć jeszcze raz należy, podgląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 marca 2018 r., sygn. akt IV KS 4/18. W orzeczeniu tym wskazano, „że stwierdzona przez Sąd odwoławczy konieczność uzupełnienia materiału dowodowego, gdy przedmiotem kontroli jest wyrok uniewinniający powoduje, że w świetle art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić tylko w wypadku wskazanym w art. 454 § 1 k.p.k. To zaś wymaga wykazania przez Sąd odwoławczy, że istnieją podstawy do skazania, ale tego nie można uczynić w postępowaniu odwoławczym. Aby jednak do takiego wniosku mógł prawidłowo dojść Sąd odwoławczy, gdy stwierdzi luki w materiale dowodowym, to najpierw musi sam je wypełnić przeprowadzając brakujące dowody, a następnie poddać je ocenie. Dopiero w razie uznania ich za wiarygodne i podważające ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, których sam nie może zmienić, gdyż i tak nie jest dopuszczalne skazanie, to wówczas uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania. **W przyjętym modelu postępowania odwoławczego, sąd drugiej instancji zobowiązany jest do uzupełnienia materiału dowodowego w ramach przeprowadzanej kontroli odwoławczej i to niezależnie od rodzaju wyroku poddanego tej kontroli. Dopiero po dokonaniu takiej czynności pojawia się kwestia zakresu orzekania sądu odwoławczego w związku ze stwierdzonym uchybieniem o charakterze względnej przyczyny odwoławczej (art. 438 k.p.k.). W wypadku wyroku uniewinniającego, umarzającego lub warunkowo umarzającego postępowanie, gdy zachodzą podstawy do skazania, orzeczenie sądu odwoławczego może być wyłącznie**

kasatoryjne (art. 454 § 1 k.p.k.). Natomiast gdy zaskarżony został wyrok skazujący, sąd odwoławczy orzeka reformatoryjnie”.

W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2018 r., sygn. akt I KPZ 10/18, OSNKW 2018, z 11, poz. 73, jasno stwierdzono, że możliwość uchylenia wyroku uniewinniającego, umarzającego albo warunkowo umarzającego postępowanie karne i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania związana z regułą *ne peius* określona w art. 454 § 1 k.p.k. (art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k.) zachodzi dopiero wtedy, gdy sąd odwoławczy - w wyniku usunięcia stwierdzonych uchybień stanowiących jedną z podstaw odwoławczych określonych w art. 438 pkt 1 - 3 k.p.k. (czyli np. po uzupełnieniu postępowania dowodowego, dokonaniu prawidłowej oceny dowodów, poczynieniu prawidłowych ustaleń faktycznych) - stwierdza, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego czemu stoi na przeszkodzie zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k. Sama tylko możliwość wydania takiego wyroku w ponownym postępowaniu przed sądem pierwszej instancji jest niewystarczająca dla przyjęcia wystąpienia reguły *ne peius* określonej w art. 454 § 1 k.p.k.

Biorąc powyższe pod uwagę, należy zauważyć przy tym, że Sąd Okręgowy w K. nie zastosował się do wytycznych Sądu Najwyższego albowiem po raz kolejny, dostrzegając konieczność uzupełnienia materiału dowodowego, luki tej sam nie wypełnił, przeprowadzając brakujący dowód, i nie dokonał jego oceny.

W tym stanie rzeczy rację ma skarżący, gdy twierdzi, iż Sąd Okręgowy w K. w zaskarżonym wyroku dopuścił się uchybienia przepisowi art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k.

Kierując się przedstawionymi względami Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.